

Більш ніж одна мова
основна інформація
для батьків
дво- та
багатомовних дітей

Хто така двомовна людина?

Часто вважається, що двомовною можна назвати тільки ту людину, яка володіє двома мовами на однаковому, дуже високому рівні і вивчила обидві в ранньому дитинстві. Однак на даний момент вчені не використовують такі тісні рамки визначення.

Двомовною вважається будь-яка людина, яка щоденно спілкується двома мовами і використовує їх навіть далеко не ідеальним способом.

Чи буде двомовна дитина розумнішою і краще навчатиметься в школі?

Багато факторів впливають на розвиток дитини та її навчальні досягнення. Дослідження показують, що двомовність може мати позитивний вплив на когнітивне функціонування. Наприклад, двомовні діти ефективніше ігнорують неважливу інформацію. Крім того, двомовність може допомогти дітям краще функціонувати в суспільстві. Наприклад, вони можуть краще сприймати точку зору інших людей. Однак зв'язку між двомовністю та рівнем інтелекту не було виявлено.

Чи правда, що двомовна дитина буде погано знати обидві мови?

Якщо дитина має достатній контакт з кожною з двох мов, можна бути впевненими, що вона добре оволодіє кожною з них. Дійсно, двомовні діти іноді починають говорити трохи пізніше своїх одномовних однолітків, але зазвичай ця різниця швидко зникає (див. нижче). Крім того, двомовні діти швидше вивчають нові мови!

Що робити, якщо нас щось турбує щодо мовного розвитку двомовної дитини?

Якщо дитина з колиски знайомиться з кількома мовами, вона вчиться спілкуватися всіма мовами одночасно. Дитина підготовлена до цього - не треба переживати, що дві-три мови для дитини забагато.

Однак пам'ятайте, що розвиток мовлення починається набагато раніше, ніж з'являються перші слова. Ще до народження діти починають інтенсивно опрацьовувати почуті звуки мови. Після народження спочатку з'являється гуління, потім лепетіння, потім діти починають розуміти деякі слова і, нарешті, відповідним чином реагують на те, що говорять інші (наприклад, показують на щось або виконують інструкції).

Двомовні діти, які вже починають говорити, можуть змішувати обидві мови. Інколи вони починають говорити більш вільно однією мовою, і рідше та/або з більшою кількістю помилок іншою. Нічого страшного! Наскільки добре дитина розмовляє тією чи іншою мовою, залежить від того, наскільки часто вона спілкується з носіями цих мови. Якщо контакту багато і він інтенсивний, дитина має шанс оволодіти обома мовами на високому рівні.

Якщо батьків щось турбує в розвитку дитини, варто звернутися до педіатра, логопеда або психолога. Звичайно, найкраще знайти фахівця, який має досвід роботи з двомовними людьми.

Як виховувати двомовну дитину?

Немає жодного «правильного» методу, який підійшов би всім сім'ям. Однак є кілька порад, на які можна покластися.

- Якщо Ви хочете, щоб Ваша дитина була двомовною, перш за все підтримуйте мову, яка менш присутня в її оточенні.

- Намагайтеся, щоб Ваша дитина чула обидві мови однаково часто в повсякденних ситуаціях. Важливо розмовляти з дітьми рідною мовою, якою Вам зазвичай найпростіше говорити про емоції та потреби Вашої дитини і яку Ви зазвичай знаєте найкраще. Мова, яка знадобиться дитині в садку чи школі, може спочатку «зачекати». Коли ця мова стане необхідною для спілкування та навчання, варто подумати, чи достатньо дитина контактує з даною мовою.
- Намагайтеся, щоб Ваша дитина добре асоціювала обидві мови. Уникайте ситуацій, коли, наприклад, одна мова використовується переважно для прохань, а інша – для гри. Покажіть, що на обох мовах можна знайти цікаві ігри, книги, фільми та поговорити з іншими людьми.
- Не переживайте, якщо дитина змішує мови - це природне явище і прояв її багатих лінгвістичних знань! Замість того, щоб критикувати, краще повторити висловлювання дитини, та підказати правильне слово чи граматичну форму.
- Існує багато міфів про двомовність, які також поділяють деякі вчителі (та інші спеціалісти). Уважно поговоріть з вчителями Вашої дитини та втручайтеся, коли це необхідно. Наприклад, коли вчитель вважає, що володіння двома мовами заважає дитині навчатися, і пропонує кинути одну з них.
- Пам'ятайте, що не всі проблеми двомовної дитини можуть бути пов'язані з двомовністю. Якщо Ви бачите, що дитина бореться з проблемою, і Ви хочете підтримати дитину, подумайте про інші чинники.

Хто ми?

Bilingualism Matters — це міжнародна організація, метою якої є надання знань про двомовність людям, які найбільше цього потребують: батькам, учителям, психологам і педагогам, які працюють з двомовними та багатомовними дітьми.

При Інституті Психології Ягеллонського Університету діє краківський відділ Bilingualism Matters.

Що ми робимо?

- **Проводимо лекції та семінари для батьків та практиків (польською та англійською мовами).**
- Ми підготовлюємо людей, які навчаються в Ягеллонському університеті, працювати з двомовними та мультикультурними людьми на основі сучасних наукових знань.
- **Ми популяризуємо результати наукових досліджень через сайт www.dwujezycznosc.info**

Де шукати інформацію?

www.dwujezycznosc.info

www.bilingualism-matters.org

www.langusta.psychologia.uj.edu.pl

Перелік корисної літератури, а також посилання на корисні онлайн-ресурси доступні на нашому веб-сайті:

www.bmkrakow.uj.edu.pl

Зв'яжіться з нами!

Директор: д-р хаб. Зофія Воднецька,
проф. Ягеллонського університету

Електронна адреса:

bm-langusta@uj.edu.pl

Веб-сайт:

www.bmkrakow.uj.edu.pl

Вподобайте нас на Facebook:

[@BilingualismMattersKrakow](https://www.facebook.com/BilingualismMattersKrakow)

Розробка листівки:

д-р Йоанна Гжимала-Мощинська*,

д-р Пауліна Шидловська*,

д-р Йоанна Дурлік*

Наукова консультація:

д-р хаб. Крістіан Бажиковскі*,

проф. д-р хаб. Ева Хаман^,

д-р хаб. Зофія Воднецька, проф.

Ягеллонського університету*

* Інститут Психології Ягеллонського університету

^ Факультет Психології Варшавського університету

Розробка дизайну та друкарні:

Krzysztof Tomaszewski / expo graphic

Український переклад:

Дарина Рубанець